

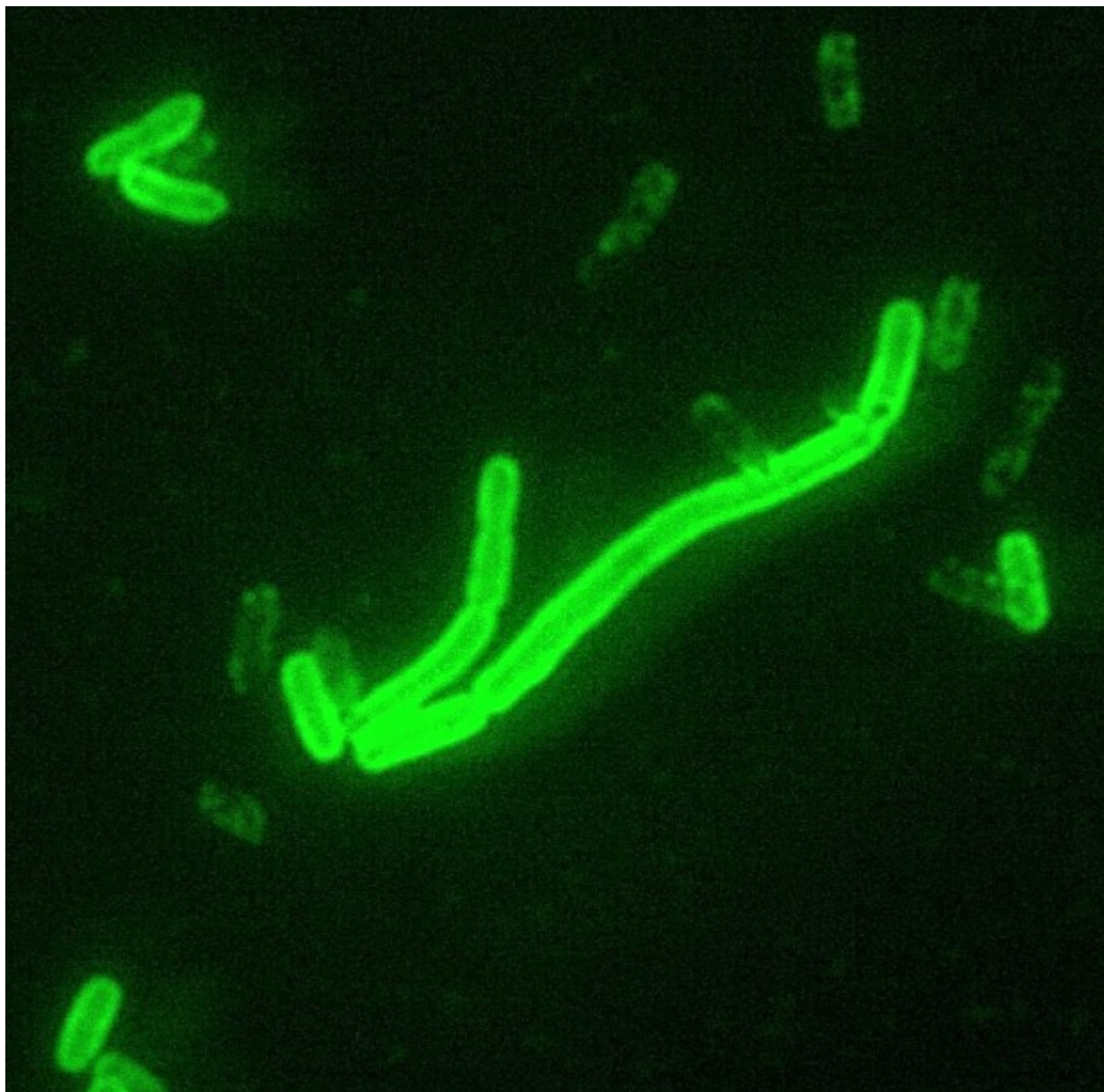
Αποστολή της Αγίας Ζώνης στην Αρναία Χαλκιδικής προς αναχαίτιση της πανούκλας (1813)

/ [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η Τιμία Ζώνη της Υπεραγίας Θεοτόκου (Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου Αγίου Όρους).

Η λειψανοθήκη αναδημοσιεύει εδώ το άρθρο του Κωνσταντίνου Θ. Χιούτη σχετικά με το αρχαιακό υλικό που διασώζεται στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου Αγίου Όρους και αφορά την αποστολή της Αγίας Ζώνης της Θεοτόκου και του λειψάνου του Αγίου Χαραλάμπους, προστάτου κατά της πανώλης, από την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου στην Αρναία Χαλκιδικής, όταν επιδημία πανώλης έπληξε το 1813 την περιοχή.

*Ο βάκιλος του Γερσίν (Yersinia pestis) που προκαλεί την πανώλη.
Εδώ σε 200x μεγέθυνση με φθορίζουσα ταμπέλα.*

Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην περιοδική έκδοση ιστορικής-αρχαιολογικής και λαογραφικής ενημέρωσης και καταγραφής ΑΡΝΑΙΑ, έτος ΚΖ', τεύχος 102, Ιανουάριος-Μάρτιος 2014, σσ. 19-20.

Προσκλητήρια γράμματα τοῦ Ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ Ἰγνατίου καί τῶν κατοίκων τῆς Λιαριγκόβης γιά τήν ἀποστολή τῆς Ἁγίας Ζώνης (1813)
Τοῦ Κωνσταντίνου Θ. Χιούτη

Τό 1813 μία «ἀσθένεια» στή Λιαρίγκοβη (σήμερα Ἀρναία) ἐπανεφερε στό προσκλήνιο κάτι, πού ἀπό παλιά γνώριζε νά κάνει ἡ τοπική κοινωνία: νά προσκαλέσει κάποιο ἱερό λειψάνο ἢ κειμήλιο ἀπό τή χερσόνησο τοῦ Ἁγίου Ὁρους, γιά νά ἀναχαιτιστεῖ τό θανατικό μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ.

Τήν ἐποχή αὐτή ἀποτελοῦσε θεσμό ἡ ἀποστολή ἑνός ἀγιορειτικοῦ κειμηλίου στόν ὀρθόδοξο κόσμο νά συνοδεύεται ἀπό προσκλητήρια γράμματα τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων. Ἐμπλεκόμενοι φορεῖς δέν ἦταν μόνο οἱ κοινότητες, πού μέ ἐπίσημα ἔγγραφα καί λαϊκούς συνοδούς ἐμπλέκονταν σέ αὐτή τήν πρακτική, ἀλλά καί οἱ τοπικοί ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι διευκόλυναν τήν ἀποστολή παραχωρώντας ἄδειες περιόδευσης τῶν ἱερῶν λειψάνων καί κειμηλίων πρὸς ἀνακούφιση τοῦ ποιμνίου τους ἀπό τίς ἐπιδημικές νόσους.

Τίς δύο αὐτές περιπτώσεις προσκλητήριων ἐγγράφων, πού ἀφοροῦν στήν ἀποστολή τῆς Ἁγίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου (σημ. 1) καί λειψάνου τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους στή Λιαρίγκοβη τό 1813, διασώζει τό Ἀρχεῖο τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου. Πρόκειται γιά ἕνα ἀρχιερατικό γράμμα τοῦ Ἱερισσοῦ Ἰγνατίου (13 Ὀκτωβρίου 1813) καί γιά ἕνα κοινοτικό ὑπογεγραμμένο ἀπό τούς προκρίτους τῆς Λιαριγκόβης (σημ. 2).

Στά ἔγγραφα δέν προσδιορίζεται ὁ τύπος τῆς ἐπιδημίας, πού ἔπληξε τήν κωμόπολη, ἐντούτοις μπορούμε νά τήν ταυτίσουμε μέ τήν πανώλη, πού τό ἔτος αὐτό κάνει αἰσθητή τήν παρουσία της στίς γειτονικές περιοχές τῆς Θεσσαλονίκης καί τῶν Σερρῶν (σημ. 3). Στήν ὑπόψια τῆς πανώλης συνηγορεῖ καί τό αἶτημα τῶν κατοίκων γιά ταυτόχρονη ἀποστολή τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, προστάτου τῆς πανώλης. Πάντως, τό αἶτημα τῆς διπλῆς ἀποστολῆς ἱεροῦ λειψάνου καί κειμηλίου καταδεικνύει τήν σοβαρότητα τῆς κατάστασης στήν Λιαρίγκοβη.

Διαβάστε περισσότερα παρακάτω:

Ὁ ἐπίσκοπος Ἰγνάτιος ἐκμυστηρεῦεται στούς Βατοπαιδινούς πατέρες ὅτι ἡ πρωτοβουλία νά σταλεῖ ἡ Ἁγία Ζώνη στή Λιαρίγκοβη ἀνήκει στόν ἴδιο, ἐπειδή οἱ κάτοικοι ὑπολόγιζαν μόνο στήν ἀποστολή κάποιου ἱεροῦ λειψάνου (Ἐγγραφα, ἀρ. 1). Προκαλεῖ ἐντύπωση ἡ προτροπή του νά τελεστεῖ στή Μονή μία ἀγρυπνία «ὑπέρ τῆς υγείας τῶν χριστιανῶν μου» πρὶν ἀκόμη ἀποσταλοῦν τό κειμήλιο καί τό λειψάνο καί εἶναι μία πρακτική, πού δέν ἐντοπίζεται ξανά στήν ἀλληλογραφία τῶν ἐπισκόπων γιά τήν ἀποστολή τῆς Ἁγίας Ζώνης.

Οἱ πρόκριτοι ἰσχυρίζονται στό ἔγγραφό τους (Ἐγγραφα, ἀρ. 2) ὅτι ἡ ἀποστολή τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν θησαυρῶν στόν τόπο τους συνέβη καί σέ προηγούμενη

χρονική περίοδο και ως έκ τούτου ἐλπίζουν ὅτι ἡ Μονή δέν θά ἀρνηθεῖ τήν ἀποστολή τους. Γιά τό λόγο αὐτό εἶναι διατιθέμενοι νά προσφέρουν κάτι στή Μονή ὡς ἀντιχάρισμα στίς ἐνέργειές της γιά τήν ψυχική καί σωματική σωτηρία τους (σημ. 4).

Τό ἔγγραφο τῆς κοινότητας Λιαριγκόβης κατατέθηκε στή Μονή Βατοπαιδίου ἀπό ἐξουσιοδοτημένο ἀπεσταλμένο της, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπιφορτισμένος νά συνοδέψει στήν συνέχεια τήν βατοπαιδινή ἀποστολή στήν πληττόμενη κωμόπολη. Ὅπως μνημονεύει καί τό ἔγγραφο, οἱ Βατοπαιδινοί μοναχοί ἐπρόκειτο νά περιοδεύσουν τίς οἰκίες τῆς Λιαρίγκοβης μέ τήν Ἁγία Ζώνη καί τό λείψανο τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους τελώντας ἰδιωτικούς ἀγιασμούς, ὥστε νά προστατευτοῦν οἱ κάτοικοι ἀπό τό θάνατο. Φαίνεται ὅτι ἦταν μία πρακτική, πού ἀποδεδειγμένα ἀπέδιδε.

ΕΓΓΡΑΦΑ

(Διατηρεῖται ἡ ὀρθογραφία τῶν πρωτοτύπων)

1.

Ἅγιοι ἐπίτροποι τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου,

ὀλοψύχως ὑμᾶς κατασπαζόμενος, ἐν κ(υρί)ῳ εὐχομαι.

† Μετά τήν ἐρώτησιν τῆς ἀγαθῆς ἡμῶν υἰείας, σᾶς φανερώνω, ὅτι μέ τό νά εἶναι ἀσθένεια εἰς λαρίγκοβην, οἱ ἐκεῖ χριστιανοί ἐζήτησαν ἄλλοθεν ἅγια λείψανα, ἐγώ ὁμως διά τήν πρός τήν κυρίαν Θεοτόκον εὐλάβειάν μου τοῖς ὠμίλησα, παρακινήσας νά ζητήσουν τήν ἁγίαν ζώνην, κ(αι)´ πεισθέντες ἰδού ἔρχονται μαζί μέ τόν ἐδῶ ταξιδιώτην σας, παρ' ἐμοῦ διορισθέντα, ὁ ὁποῖος κ(αι)´ ἀπό στόματος σᾶς ὁμιλεῖ, κ(αι)´ ποιήσαντες αὐτοῦ κ(αι)´ ἡ πανοσιότης μίαν ἀγρυπνίαν ὑπέρ τῆς υἰείας τῶν χριστιανῶν μου, στείλλετε τήν ἁγίαν ζώνην μέ τούς παρόντας, ὁπού ἐλθοῦσα νά παρηγορήσῃ τούς δούλους της χριστιανούς, διώκουσα τήν αὐτῶν ἀσθένειαν κ(αι)´ τήν σωματικήν κ(αι)´ τήν ψυχικήν, ὡς πάντα [...] μήτηρ τοῦ δυνατοῦ ἐν ἰσχύν κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διά δέ τούς κόπους σας κ(αι)´ οἱ χριστιανοί μου δέν θέλουν φανοῦν ἀνευλαβεῖς κατά τήν [...] τους, κ(αι)´ ταῦτα μέν χριστιανικῶς κ(αι)´ φιλικῶς, ἡ δέ χάρις τοῦ κυρίου εἴη μετά πάντων κ(αι)´ ὑμῶν, κ(αι)´ ἡμῶν:

αωιγ´: ὀκτωβρίου ιγ´

τῆς φίλης ἡμῖν πανοσιότητός σας ὅλως [...] ὁ Ἱερισσοῦ καί Ἁγίου Ὁρους Ἰγνάτιος ἐν Χ(ριστ)ῷ εὐχέτης

2.

† Τῷ πανοσιωτάτῳ κύριου κύριου ἁγίε ἐπείτροπε τίς ἡερᾶς κ(αι)´ βασιλικός μονίς τοῦ μοναστηρίου τίν πανοσιώτητά σας ταπενός προσκυνοῦμεν [...] μας κ(αι)´ εἰς ἄλλο ἄλλο δέν ἴνε μόνον ζιτοῦμε τίν ἁγίαν ζόνιν κ(αι)´ τόν ἅγιον Χαράλαμπον ἐπειδῆς κ(αι)´ ἄλλην φοράν ἦρθαν αὐτί ἡ θεσαυρί εἰς τίν χόρα μας κ(αι)´ πάλιν ἡ χριστιανί τούς γερέβον διά βοήθειάν μας ἀπό τίν λιμικύν ἀστένια κ(αι)´ θαροῦμε εἰς τίν παναγίαν βηματάρισα ὁπού νά εὐχαριστιθῇ τό ἅγιον μοναστήρι ἀπό τούς χριστιανούς διώτι ἔχον μεγάλην εὐλάβια εἰς τήν ἁγίαν ζώνη ὁπού νά ψάλον

ἀγιασμούς εἰς τὰ ὀπίτια τους κ(αι)´ στέλνομε τόν κύρ ἰωάνι μαζί μέ τόν πνευματικό τόν ἐδικόν σας κ(αι)´ σᾶς φανερόνον κ(αι)´ σηστομένως τίν ἐποθεσίν μας ὁπού νά γένεται βακούφεδες κ(αι)´ μέ τινά ἄδιαν τοῦ ἀρχυερέα μας στέλνομεν τό παρόν μας ὁπού νά μήν ἔχητη κανένα ἐπόδιον κ(αι)´ διά τόν μεστόν μήν ἔχητη κόπον ὅτι μᾶς φοτίσι ὁ θεός ὁπού νά εὐχαριστιθί τό μοναστήρι ταῦτα κ(αι)´ ἡ εὐχή σας.

1813 ὀκτωβρίου

- » ὁ γερό διμίτρις ἀπό χορίον λιαρίκοβη σᾶς προσκυνό
- » θεοχάρης ἰωάννου σᾶς προσμένομεν
- » κονσταντής χατζή σᾶς προσκηνοῦν
- » νικόλας ἀντωνίου προσκυνοῦμεν
- » χ: εὐθίμιως ταπινός προσκυνό (σημ. 5)
- » ὁ χαδευτός ὁ γραματικός προσκυνό τούς ἀγίους ἐπετρόπος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γιά ἀποστολές τῆς Ἁγίας Ζώνης στήν Χαλκιδική βλ. Κ. Χιούτης, «Ἀποστολές τῆς Ἁγίας Ζώνης στή Βόρεια Χαλκιδική», περ. Παγχαλκιδικός Λόγος, τεῦχ. 15 (Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 2013), σσ. 21-22.
2. Εὐχαριστῶ θερμά τή Μονή Βατοπαιδίου γιά τήν παραχώρηση τοῦ σχετικοῦ ἀρχιερακοῦ ὕλικου.
3. Κ. Κωστής, Στόν καιρό τῆς πανώλης. Εἰκόνες ἀπό τίς κοινωνίες τῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου, 14ος-19ος αἰώνας, Ἡράκλειο 1995, σ. 407.
4. Ἀπό τίς ληψοδοσιακές καταστιχώσεις καί τὰ λυτά ἔγγραφα τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου συνάγεται ὅτι τὰ ἀφιερῶματα αὐτά ταυτίζονταν μέ τρόφιμα, ζῶα, μελίτσια, ἀλλά καί χρήματα.
5. Ὁ πατέρας τοῦ ἀγωνιστῆ τῆς Ἐπανάστασης Κωνσταντίνου Χατζή Εὐθυμίου· βλ. Κ. Χιούτης, «Ἡ συμμετοχή τοῦ προύχοντα τῆς Λιαρίκοβης Κωνσταντίνου Χατζῆ Εὐθυμίου στήν ἐπανάσταση τοῦ 1821», περ. Ἀρναία, τεῦχ. 94 (Ἰανουάριος-Μάρτιος 2012), σσ. 18-20.

Πηγή: eipsanothiki.blogspot.be